

Handläggare:
Lena Byström
Kultursamordnare

Kulturdepartementet

Betänkandet SOU 2018:23 Konstnär – oavsett villkor?

Sammanfattning

Östersunds kommun är remissinstans och har därmed inbjudits att lämna synpunkter på remiss om Konstnär – oavsett villkor? (SOU 2018:23) Kulturdepartementet önskar remissvar senast den 31 augusti 2018. Kultur- och fritidsnämnden har getts uppdraget att svara på betänkandet.

Östersunds kommun ställer sig positiv till de slutsatser utredningen presenterar där de olika förutsättningarna synliggörs och leder till olika åtgärder och förslag på förbättringar. Några kommentarer och synpunkter kring detaljer i utredningen lämnar Östersunds kommun nedan.

9.2.1 Motiv och inriktning

Östersunds kommun ställer sig bakom förslagen kring vässandet av den statliga konstnärspolitiken. Framförallt delen som berör hur konstnärspolitikerna ska bidra till möjligheter att verka konstnärligt professionellt i hela landet. För att kunna uppnå den delen av förslaget måste insatser till som bland annat hänger ihop med frånvaron av drivande kulturella institutioner i stora delar av Sverige. Större insatser inom området krävs.

Tydligast blir svårigheterna med den digitala infrastrukturen vilket idag är en livsavgörande förutsättning för att kunna vara konstnärligt professionell, inom alla konstformer i hela Sverige. Den digitala infrastrukturen är extremt bristfällig på så många platser. Alltså behöver staten höja ambitionsnivån när det gäller bredbands- och fiberutbyggnaden och införa ett nytt mål som innebär att hela landet ska ha tillgång till digital infrastruktur snartast.

9.3.1 Allmänt om utbildningssystemet

Det behöver föras ett aktivt arbete inte bara kring snedrekryteringen till de olika konstnärliga utbildningarna, men framförallt måste utbildningarna rusta de framtida konstnärerna inför verkligheten. En verklighet som i stora delar bygger på en digital närvaro och goda digitala kunskaper. En verklighet som också bygger på att du idag måste vara en driftig och drivande egenfö-

retagare. Företagare som kräver kunskaper inom ett område som ofta inte har initierade mentorer eller kunskap och förståelse från viktiga samhällsfunktioner. Att ha möjlighet att utföra sin konstutövning samtidigt som ett driftigt företagande är en utmaning som alla konstnärer inte har kunskaper eller talang för. Alltså måste utbildningarna rusta konstnärer i större utsträckning för att klara den verkligheten.

9.3.2 Konstnärliga högskolornas satsningar mot snedrekryteringar

Snedrekryteringens orsaker kan sannolikt hittas i det faktum att de estetiska ämnena inte prioriteras i det generella utbildningssystemet. I glesbygdslän är frånvaron av kompetenta och formellt utbildade pedagoger i grundskolan en extrem bristvara, alltså finns det för få förebilder eller inspirerande mentorer inom de konstnärliga områdena. Neddragningarna, och inom vilka program en total avsaknad, av de estetiska ämnena inom gymnasieskolan späder på denna brist.

En möjlig väg att förbättra förutsättningarna är att göra kulturskolan avgiftsfri och att delar av dess verksamhet obligatoriskt. Kulturskolan är ett kommunalt ansvar men där nuvarande regering vidtagit många åtgärder för att stötta en utveckling i rätt riktning dock finns mycket att önska inom området.

9.3.5 Konstnärliga produktionshus för ungdomar

Östersunds kommun är positiv till att det tillförs medel för uppbyggnad och verksamhet för konstnärlig verksamhet för ungdomar. Med det sagt konstaterar Östersunds kommun samtidigt att det behöver tillföras betydligt mer budget för att på riktigt kunna realisera den verksamhet i så kallade produktionshus som föreslås, i hela landet. Det finns många frågetecken hur det ska kunna genomföras i till exempel glesbygdslän där fysiska hus blir synonymt med segregation. Många kommer inte ges tillgång till dessa hus med tanke på bristen av infrastruktur och geografiska möjligheter. Alltså blir förslaget enbart möjligt att genomföra i storstadsområden. En möjlighet vore att istället för att bygga upp en helt ny verksamhet styra pengarna mot befintliga verksamheter med liknande uppdrag, såsom en breddad kulturskola, studieförbund och andra kulturverksamheter, som då skulle få uppdrag att ta ett ansvar, för att enligt intentionerna i förslaget arbeta med denna verksamhet. Östersunds kommuns bedömning är att då skulle de pengar som avsatts enligt förslaget generera mer verksamhet och fler områden i landet skulle kunna skapa verksamhet.

9.4.2 Digitaliseringens påverkan på konstnärernas yrkesutövande

Tidigare ovan berördes svårigheten med både utbildningarnas brister i digital kunskap samt svårigheterna med den digitala infrastrukturen som är bristfällig i stora delar av Sverige.

9.5.3 Kultursamverkansmodellen

Här vill Östersunds kommun tydliggöra att den gängse analysmodellen som presenteras i denna utredning, och många andra skrifter blanda annat publicerade av Myndigheten för kulturanalys, att kultursamverkansmodellen lett till en positiv utveckling av regionernas kulturverksamhet och att konstnärsperspektivet utvecklar regionernas kulturplaner. Erfarenheten ute i regionerna är oftast dessvärre det motsatta. Besvikelsen bland konstnärer är stor över de uteblivna möjligheterna till en större medpåverkan på kulturplanerna och hur de regionala medlen fördelas och används från fria kulturutövare. Erfarenheten är oftast att fördelningen av de statliga och regionala medlen fortfarande går till sedan tidigare givna kulturinstitutioner. Institutioner där de fria kulturutövarna sällan ges en plats.

9.10.2 Organisationsstruktur

Tidigare ovan berördes de fria kulturutövarnas problem med att de tvingas av samhällssystemet bli ofrivilliga företagare. Östersunds kommun välkomnar utredningens förslag att slå ihop samhällsfunktioner, bidragsgivare och olika myndigheter som rör kulturområdet för att underlätta för konstnärer.

I detta ärende har kultur- och fritidsnämnden beslutet.

ÖSTERSUNDS KOMMUN
Kultur- och fritidsnämnden

Karin Thomasson
Ordförande
Kultur- och fritidsnämnden

YTTRANDE

4

2018-08-13

Dnr 1085-

Utdrag i ett exemplar digitalt till kulturdepartementet via e-post
ku.remissvar@regeringskansliet.se samt ett exemplar i pappersform till
Kulturdepartementet.